

מכלל, מוכח מסוגיא ההיא דסבר ריש לקיש "אין שיעור למים", כי אם היה סובר "יש שיעור למים", כמו שאמרה הגמרא כאן, מהי קושיתו, הלא הוא עצמו סובר כן.

וקשה על מה שאמרה כאן הגמרא שריש לקיש סובר "יש שיעור למים"?

ומתרצת הגמרא: אמנם, ריש לקיש עצמו סובר "יש שיעור למים",

ומה שהקשה שם, לטעמא דמנחם יודפאה קאמר, כלומר, אם כדברי מנחם יודפאה שרבי אלעזר מקיש מים ליין, אם כן, יצא שרבי אלעזר גם כן סובר "יש שיעור למים",

ועל כך מקשה ריש לקיש, שמדברי רבי אלעזר עצמו שאמר "מי החג" בלשון סתמי, לא משמע כן.

וקושית ריש לקיש היא על מנחם יודפאה,

ואילו הוא עצמו סובר "יש שיעור למים" (488).

מתנתין:

המשנה ממשיכה בדין "לא נהנין ולא מועלין". ודרך אגב, שונה דין אשירה, והיא עץ של עבודה זרה, שהתורה ציוותה לגדעה ולשורפה והיא אסורה בהנאה (489).

חקן, שקננו צפורים בראש האילן של הקדיש, לא נהנין ולא מועלין.

הקן שבראש אשירה, לא יעלה על העץ ויטול בידיו את הקן, אלא יתיז בקנה, מנענע אותו על ידי מקל ויפול, ויקחנו. ובגמרא יבואר.

המקדיש את החורש [יער], מועלין בכלו,

488. והתוס' פירשו עוד בשם "יש מפרשים" [ולפי עדותו של הצאן קדשים], הוא פירושו של רש"י שם] שהגמרא מתרצת בהיפך: ריש לקיש עצמו סובר "אין שיעור למים", ומה שאמר כאן, הוא לדעת מנחם יודפאה הסובר "יש שיעור למים".

והתוס' מקשים על פירוש זה. ראשית, הלא לא נאמר כאן שאמר כן ריש לקיש אליבא דמנחם יודפאה, אלא "אמר ריש לקיש". ועוד מקשים [שם בתוס'], אם ריש לקיש אומר דין לדעת מנחם יודפאה [אף על פי שהוא עצמו אינו סובר כן], היינו, שמקבל את הסברו שרבי אלעזר בשיטת רבו אמרה, אם כן, היה צריך לומר: אליבא דרבי אלעזר או אליבא דרבי עקיבא אין מועלין אלא בשלשת לוגין, כי רבי עקיבא ורבי אלעזר הם בעלי הדין, ולא מנחם יודפאה, שאינו אלא מפרש דבריהם. ועוד

מקשים, מפני ששם בגמרא משמע שמנחם יודפאה עצמו סובר "אין שיעור למים", ומסיקה שם הגמרא שקושית ריש לקיש איננה קושיא. עיין שם עוד בתוס'.

489. סוגיא זו מופיעה במסכת עבודה זרה [מב ב] בשינויים, ומתפרשת כאן על פי התוס' בשם רבינו פרץ. ועל פי המשנה למלך [פרק ז מהלכות עבודת כוכבים הלכה יב]. והשיטה מקובצת גורס בגירסתנו כפי הגירסא שם, וכן פירשה הפירוש המיוחס לרש"י, והרוצה לעמוד על טיבה, יעיין שם, ובמשנה למלך המאריך לבאר ולסכם את הבדלי הדינים בין שתי הסוגיות. כמו כן, לא הובאו כאן דברי המפרשים הנותנים ונושאים על פי הגירסא ההיא, אלא השייך לגירסתנו.